



БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
КИРИЛО - МЕТОДИЕВСКИ НАУЧЕН ЦЕНТЪР
CYRILLO - METHODIAN RESEARCH CENTRE
BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

София 1000, п.к. 432, ул. „Московска“ 13, тел. 987 02 61/ BG, Sofia 1000, P.O.B. 432, Moskovska str. 13, tel. (359 2) 987 02 61
e-mail: kmnc@bas.bg ; fax: (359 2) 986 69 62

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА 2016 г.

1. ПРОБЛЕМАТИКА НА ЗВЕНОТО

1.1. Преглед на изпълнение на целите (стратегически и оперативни) на звеното, оценка и анализ на постигнатите резултати и на перспективите на звеното в съответствие с неговата мисия и приоритетите, съобразени с утвърдените научни тематики.

Кирило-Методиевският научен център (КМНЦ) е академично специализирано звено към Българската академия на науките в рамките на научно направление „Културно-историческо наследство и национална идентичност“. Основната му дейност е свързана с изпълнение на научноизследователски задачи, допълнена с активна популяризаторска и координаторска дейност. В изпълнение на своята мисия Кирило-Методиевският научен център развива богат спектър от мултидисциплинарни изследвания, свързани с всички аспекти на Кирило-Методиевото дело, което има огромно значение за цялостния исторически път на България и е един от най-важните фактори и стожери за съхраняването на народностната и националната идентичност на българския народ. Неговото запазване и развитие е и най-големият принос на българите в европейската и световната писмена култура.

Основен дял в изследователската парадигма на КМНЦ заемат интердисциплинарните проучвания, значима част от които през 2016 г. бяха свързани отново, както и миналата година, с отбелязването на 1100-годишнината от успението на Климент Охридски – юбилей, предложен за отбелязване в Календара на ЮНЕСКО за 2016 г. от БАН по инициатива на КМНЦ и подкрепен от няколко европейски страни. Като доказала се, благодарение на своята научноизследователска и популяризаторска

дейност, водеща институция в областта на кирилометодиевистиката, пазител на кирило-методиевското литературно и културно наследство в национален и международен мащаб, КМНЦ беше координиращо звено при организирането на Международната научна конференция „Св. Климент Охридски в културата на Европа“ в Българската академия на науките. Заместник-председателят и секретарят на националния научен комитет на форума бяха представители на КМНЦ, а основната част от чуждестранните участници - партньори на Центъра. КМНЦ е естествен център и съорганизатор и на събития с популярен характер. Едновременно с това и тази година той продължи да изпълнява дейността си и като консултант на различни държавни институции.

През 2016 г. екипът на КМНЦ продължи да реализира интердисциплинарни изследвания (лингвистични, литературоведски, палеографски, кодикологически, богословски, исторически, културологически и пр.) в изпълнение на основните си **ПРИОРИТЕТИ, развити в перспективата на Стратегията за развитие на науката в България**: 1. Издирване и комплексно изследване на кирило-методиевските извори в средновековни ръкописи от IX до XVI в. и старопечатни книги, съхранявани в български и в чуждестранни книгохранилища и издаване на славянските, гръцките, латинските и романо-германските извори; 2. Комплексно проучване на кирило-методиевските традиции от IX в. до днес в България и в Европа; 3. Изследване на славянската писменост като система и нейното функциониране в Европа от възникването ѝ до наши дни; 4. Популяризиране на Кирило-Методиевото дело и традиции в полза на българското общество като част от изграждането на новото европейско общество на знанието; 5. Отстояване в международен план на научната истина по отношение на спорните проблеми на Кирило-Методиевото дело. Резултатите от изследователската работа на учените от КМНЦ се публикуват и разпространяват не само в страната, но и в чужбина.

1.2. Изпълнение на Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2020. Извършени дейности и постигнати резултати по конкретните приоритети.

Дейността на Центъра през 2016 г. е рамкирана от проекта за Национална стратегия за научни изследвания 2020, в най-голяма степен с приоритетно направление **4 - Културно-историческо наследство, социално-икономическо развитие и управление**

През 2016 г. екипът на КМНЦ продължи да реализира интердисциплинарни изследвания (лингвистични, литературоведски, палеографски, кодикологически,

богословски, исторически, културологически и пр.) в перспективата на този приоритет:

1. Издирване и комплексно изследване на кирило-методиевските извори в средновековни ръкописи от IX до XVI в. и старопечатни книги, съхранявани в български и в чуждестранни книгохранилища и издаване на славянските, гръцките, латинските и романо-германските извори; 2. Комплексно проучване на кирило-методиевските традиции от IX в. до днес в България и в Европа; 3. Изследване на славянската писменост като система и нейното функциониране в Европа от възникването ѝ до наши дни; 4. Популяризиране на Кирило-Методиевото дело и традиции в полза на българското общество като част от изграждането на новото европейско общество на знанието; 5. Отстояване в международен план на научната истина по отношение на спорните проблеми на Кирило-Методиевото дело.

Резултатите от изследователската работа на учените от КМНЦ се публикуват и разпространяват не само в страната, но и в чужбина. През 2016 г. са излезли от печат 4 монографии и общо 76 статии и студии, от които 19 в реферирани издания. Изследванията на сътрудниците на Центъра бяха представени общо на 30 научни форума (6 национални конференции, 6 национални конференции с международно участие и 18 международни научни форума) в Албания, Германия, Италия, Литва, Полша, Русия, Словакия, Сърбия, Чехия, Хърватия (вж. Приложения № 1). Своеобразно доказателство за висока научна оценка е фактът, че за отчетения период 169 публикации на учени от КМНЦ са цитирани общо 251 пъти, включително в международни издания в Австрия, България, Германия, Италия, Македония, Полша, Русия, Сърбия, Франция, както и в електронни публикации (Приложение № 2). Тази година бяха връчени и две изключително престижни награди на сътрудници на КМНЦ – проф. д-р Климентина Иванова бе удостоена с орден „Св. Климент Охридски”- I степен, а доц. д-р Веселка Желязкова (като част от авторски колектив) с Голямата награда на Софийския университет за 2016 г. за книгата „Симеонов сборник (по Светославовия препис от 1073 г.). Т. 3. Гръцки извори“, съвместно издание на КМНЦ-БАН и СУ.

Трябва да се отбележи и това, че екипът на КМНЦ се стреми да представи с възможно най-пълна и актуална информация пред българската общественост, а също и извън страната, българското културно наследство, свързано с Кирило-Методиевото дело. Тази задача е залегнала в основата на специално подготвените и реализирани изложби (подробно описани в т. 3), научно-популярни публикации (за отчетения период - 6 излезли от печат), изнасянето на научнопопулярни лекции, интервюта в пресата и

участие в радио- и телевизионни предавания (за отчитания период сътрудниците на Центъра са имали 23 публични изяви).

Част от изследователската парадигма на КМНЦ косвено е свързана с приоритетни направления 3 - *Нови материали и технологии*, и 4 - *Информационни и комуникационни технологии*. В тяхната перспектива се развива проектът в рамките на програмата COST за сътрудничество в областта на науката и технологиите "Medieval Europe - Medieval Cultures and Technological Resources", чрез който КМНЦ включва за първи път славянското ръкописно наследство в платформите за изследване и социализиране на европейското ръкописно наследство. За съжаление, през тази година беше преустановена работата по проекта поради неизплащане на договорираните средства за национално съфинансиране от страна на ФНИ. КМНЦ започна съдебна процедура за получаване на тези средства в размер на 400 000 лв.

Извършвани дейности и постигнати резултати:

1. Всички разработвани изследователски научни проекти и основните задачи на КМНЦ, са съобразени с горепосочените политики.

2. Участие на членове на КМНЦ в национални симпозиуми и конференции: през 2016 г. учените са взели участие общо в 30 научни форума - 6 национални конференции, 6 национални конференции с международно участие, 18 международни научни форума, проведени в Албания, Германия, Италия, Литва, Полша, Русия, Словакия, Сърбия, Чехия, Хърватия.

3. Организиране на научни форуми.

3.1. През 2016 г. усилията на учените от КМНЦ бяха съсредоточени на международното научно честване, послучай 1100 години от успението на св. Климент Охридски, на което КМНЦ бе съорганизатор. Честването, бе включено в културния календар на Юнеско, по предложение на БАН и по инициатива на КМНЦ. Това стана факт и с подкрепата на Съюза на българските журналисти, на националните славистични комитети на България, Словакия, Русия, Гърция и Италия. У нас беше създаден национален научен комитет, начело с проф. Светлана Куюмджиева, чл. кор. на БАН, с участието на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Пловдивския университет "Паисий Хилендарски", институтите на БАН и с подкрепата на Св. Синод на Българската православна църква. Той изработи програма за отбелязване на забележителната годишнина, в която основно събитие беше Международната научна конференция „Св. Климент в културата на Европа“ (БАН – СУ "Св. Климент Охридски:

24-27 ноември 2016). В нея участваха над 30 чуждестранни и над 50 български изследователи (<http://www.kmnc.bg/files/PDF/MK-Kliment-Sofia-2016.pdf>). Съпътстващо събитие беше изложбата на КМНЦ, експонирана във фоайето на Централната сграда на БАН и представяща в постери и оригинални ръкописи от Научния архив на БАН.

3.2. КМНЦ беше съорганизатор и на Международната конференция „Свети Климент Охридски и неговото време“, проведена в Корча, Албания, на 9.12.2016 г.



Участници в конференцията на посещение в манастира „Св. Йоан Предтеча“, Бер (Верея), дн. Гърция

4. Подготовка на специалисти (подробно в т. 4)

5. Извършване на експертни оценки и членство в научни организации в страната и чужбина.

5.1. *Международни оценки и членства в организации:* през 2016 г. един учен от КМНЦ е участвал като експерт на Агенцията за развитие към Министерския съвет на Словакия, а други 6 са били част от програмния и организационния комитет на 4 международни научни форума, един от които е организиран в чужбина.

5.2. *Членства в научни организации:* общо 13 учени от КМНЦ са част от 17 научни организации, от които 5 с национален и 12 с международен обхват.

5.3. *Членства на организационни комитети:* общо 6 сътрудници на КМНЦ са част от редакционни колегии и съвети на 9 научни списания и поредици, 8 от които международни и 1 национално. Те също участват и в дейности в услуга на национални правителствени и държавни институции (подробно в т. 1.5).

6. Организиране на изложби.

6.1. В съответствие с научно-популяризаторските си задачи КМНЦ създаде през юбилейната 2016 г. изложба, посветена на 1100-годишнината от успението на св. Климент Охридски – „Св. Климент – Просветителят”. Освен като съпътстваща Международната научна конференция „Св. Климент в културата на Европа“, на 8 декември 2016 тя бе представена и в гр. Охрид (Р Македония), а седмица по-късно - в гр. Корча (Албания).

6.2. Две от останалите изложби на КМНЦ, целящи социализирането на научните резултати, бяха поканени да гостуват 1 път в чужбина и 5 пъти в страната:

Изложба „Кирило-Методиевската идея в православното християнство”:

15.03.-28.04.2016 г. Русе, по покана на РИМ – Русе, експ. в главната сграда;

02.05.- 02.06.2016 г. Ботевград, експ. в изложбената зала на РМ-Ботевград по повод 11/24 май;

20.09.9-01.11.2016 г. Бургас, по покана на Областния управител на града; експ. в иконографската зала на РИМ; тържествено открита по повод 22 септември.

Изложба „В началото бе буквата”:

14 февруари 2016 г. Краков, Окръжната публична библиотека (за случая е създаден полски вариант на изложбата);

12.04.-12. 05. 2016 г. Шумен, по покана на РИМ-Шумен, изложбата съпътства провеждането на Петата Научна конференция „Пътуване към България”;

03. 05. 2016. Пловдив, дигитална презентация в СОУ „Св. Паисий Хилендарски“ по повод 55 годишнината от основаването на училището.

7. Участие в научнопопулярни проекти:

7.1. На 14. 02. 2016 г. КМНЦ и Националният музей „Земята и хората“ организираха съвместно за поредна година честването на създателя на славянската азбука св. Константин-Кирил Философ. На 14 февруари – денят, в който отбелязваме неговото Успение, от 16. 00 ч. в Музея „Земята и хората“ се излъчи филмът „Пътят на Буквите“ (реж. Ралица Димитрова, продуцент В PLUS FILM), представен от неговия сценарист гл. ас. д-р Десислава Найденова от КМНЦ-БАН

([http://www.kmnc.bg/files/News/Patyat_na_bukvite - Pokana.pdf](http://www.kmnc.bg/files/News/Patyat_na_bukvite_-_Pokana.pdf)). Прожекцията бе организирана за учениците от 35 СОУ „Добри Войников”, 120 ОУ „Г. С. Раковски” и 122 ОУ „Николай Лилиев” в кв. Лозенец.

7.2. От 09.05.2016 г. е осигурен онлайн достъп до електронната база данни „Кирило-Методиевска библиография“, подготвяна в КМНЦ. Библиографията в MARC формат е разположена на платформата Aleph 500 на Централната библиотека на БАН и е достъпна на адрес:

http://aleph.cl.bas.bg/F/5XKHLI4CJIQQ5M893L2IYX41EGLY7AM24G2UGPNPHSKN7US1QM-00002?func=file&file_name=base-list, както и в Сводния каталог на Националната академична библиотечно-информационна система. Базата данни обхваща световната литература в областта на кирилометодиевистиката, публикувана след 1940 г. Библиографските записи са в процес на интегриране в информационната среда на MARC. Проектът се осъществява в изпълнение на договор за асоциирано членство към Фондация НАБИС, сключен между Кирило-Методиевския научен център и Фондацията. Работата по него ще е един от основните приоритети на КМНЦ и следващата година.

8. Издателска дейност (подробно в т. 8).

9. Навременното осведомяване на българската общественост за научните прояви на научното звено и основните изследователски резултати.

9.1. Във връзка с дейността на КМНЦ през 2016 г. са публикувани 6 научно-популярни материала, проведени са 10 научно-популярни лекции и представления, свързани с дейността на КМНЦ и неговата научната продукция, а други петима учени са взели участие в 11 медийни събития.

9.2. КМНЦ поддържа също актуална информация за дейност си в своята интернет страница (<http://www.kmnc.bg/>), на страницата на БАН (<http://www.bas.bg/>), както и в социалните мрежи, главно във Фейсбук <https://www.facebook.com/KiriloMetodievskiNaucenCentrPriBan/?ref=hl>).

1.3. Полза / ефект за обществото от извършваните дейности:

Със своята дейност през 2016 г. КМНЦ предостави на българското общество експертна и популяризаторска дейност, поддържаща параметрите на културната му идентичност – като част от националната система за съхранение и междупоколенческо предаване на културното наследство. През 2016 г. Центърът участва активно в подготовката и провеждането на честванията по повод 1100-годишнината на св. Климент

Охридски – юбилей, включен в Календара на ЮНЕСКО за 2016 г. по инициатива на КМНЦ, подета през 2013 г.

Благодарение на организираният през годината изложби в страната и чужбина Центърът продължи последователната си политика за популяризиране на научни знания в перспективата на необходимостта за противопоставяне на тенденциите за унифициране на културните процеси и постепенното заличаване на националния памет. Едновременно с това обаче Центърът е залагал на идеята да покаже българското културно наследство като част от многообразието на европейската култура.

1.4. Взаимодействие с други институции

През 2016 г. КМНЦ поддържаше връзки с различни институции при изпълнение на своите задачи. Особено интензивни бяха отношенията с Министерството на външните работи, Министерството на образованието и науката, Министерството на културата, Столична община, регионални културни институции, както и с посолствата на Словакия, Полша, Чехия и Австрия.

1.5. Общонационални и оперативни дейности, обслужващи държавата (с илюстрации и съпътстващ текст)

1.5.1. Практически дейности, свързани с работата на национални правителствени и държавни институции, индустрията, енергетиката, околната среда, селското стопанство, национални културни институции и др.

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

1. Двама от сътрудниците на Центъра са членове на постоянни експертни комисии в МОН (ЕК за оценяване на учебните програми по история и НЕК за селекция на студенти и специализанти в чужбина на МОН).

2. Един сътрудник от КМНЦ е командирован от МОН като лектор по български език и българска култура в Познанския университет „Адам Мицкевич“ (Полша). В сътрудничество с БКИ във Варшава той подготви полски варианти на 2 изложби на КМНЦ („В началото бе буквата“ и „Църквата в Самуилова България“), които през 2016 г. бяха предоставени за нуждите на лекторатите по български език и култура в полските университети.

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ

1. През 2016 г. КМНЦ последователно подпомага дейността на Министерството в чужбина. Доц. д-р Славия Бърлиева участва на два пъти като консултант по покана на Министерството на вътрешните работи при работата му в различни европейски страни, членки на ЕС по повод: 1. Относно възможността за българско поклонничество в Санта Праседе в Рим - за МВнР/ Посолство на РБългария при Светия престол, Ватикана; 2. Относно предложението на Република Словакия за отбелязване на 1100-годишнината на славянското богослужение - за МВнР /Посолство на РБългария в Братислава.

1.5.2. Проекти, свързани с общонационални и оперативни дейности, обслужващи държавата и обществото, финансирани от национални институции (без Фонд „Научни изследвания“), програми, националната индустрия и пр. - до ТРИ най-значими проекта (заглавие на проекта, програма, по която се финансира, координатор, и постигнати резултати).

КМНЦ няма такива проекти.

2. РЕЗУЛТАТИ ОТ НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ ПРЕЗ 2016 г.

2.1. ЕДНО най-значимо научно постижение и съответната графична илюстрация към него с кратък подфигурен текст.

1. „Климент Охридски. Библиография 1980-2015“. Издателство: Кирило-Методиевски научен център, София, 2016. 171 с. ISBN 978-954-9787-29-0

По случай 1100-годишнината от Успението на св. Климент Охридски КМНЦ-БАН публикува библиография на изданията и изследванията върху неговия живот и творчество, чийто автор е гл. ас. д-р Нели Ганчева. Библиографията обхваща българска и чуждестранна научна литература, както и популярни публикации и художествени произведения, посветени на св. Климент Охридски за периода 1980–2015 г. Тя се явява продължение на библиографиите за св. Климент Охридски на Климентина Иванова (1966), Лиляна Грашева (1966) и Валерия Стоева, Здравка Орешкова, Кремена Петкова, Лиляна Неделева (1980). Описаният материал е представен систематично в седем раздела, включващи данни за изследвания на изворите, биографията, книжовната

дейност и култа към св. Климент Охридски, включително и като представител на групата на св. Седмочисленици. След библиографията е приложен индекс на авторите.

Екипът на КМНЦ, работил по библиографията, включва освен гл.ас. д-р Нели Ганчева и редакторите Галина Филипова и Милена Евтимова, дизайн и предпечатна подготовка - Анита Борисова. Книгата е издадена с подкрепата на Фондация „Палеобулгарика“.

През 2016 г. Започна и създаването на електронна библиография за св. Климент Охридски от началото на научното дирене по темата до днес, в която информацията от настоящото издание ще бъде допълвана и актуализирана.



2.2. ЕДНО най-значимо научноприложно постижение и съответната графична илюстрация към него с кратък подфигурен текст.

Изложбата „Св. Климент – Просветителят“ бе създадена от КМНЦ (концепция и подбор на материали: Десислава Найденова, Славия Бърлиева, Евелина Джиевецка) със съдействието на Научния архив на БАН, Института за исторически изследвания и Македонския научен институт. Тя беше реализирана с финансовата подкрепа на Министерство на културата и Фондация „Палаеобулгарика“.

Изложбата представя в 14 постерни табла живота и делото на св. Климент Охридски и спомена за него в цялостния исторически път на българския народ като един от най-важните символи на идентичност. Тя показва св. Климент не само като една от най-ярките личности на българското средновековие, оставил ни богато книжовно наследство, но и като фигура, която присъства трайно в националното ни съзнание. В този смисъл особен интерес представляват таблата, които разказват за отбелязването на първия Климентов юбилей през 1916 г. (честването на 1000 годишнината от смъртта му), когато в БАН е създадена т.нар. Климентова комисия и е дадено началото на цялостното проучване на живота и делото му, таблата, посветени на мястото на св. Климент в нашето съвремие като патрон на първия университет – Софийския, и показващи различни артефакти (значки, медали, марки), изобразяващи знанието за Климент в неговия институционализиран, от гледна точка на държавната политика на епохата, модел.

Изложбата отразява цялостната научна и популяризаторска дейност на КМНЦ. За нейното осъществяване много колеги предоставиха материали, част от техни изследвания, например Св. Николова, Кл. Иванова, Ив. Рашева, В. Желязкова. Четири от таблата са реализирани по проекта „Културата на юбилея. Кирило-методиевото дело в социалистическа България“, финансиран по програмата Подпомагане на младите учени в БАН, по който работят Д. Найденова и Ев. Джиевецка. По време на изложбата посетителите имаха възможност да се запознаят de viso с някои от най-представителните български средновековни ръкописи, съхранявани в НА-БАН и подбрани от проф. д-р Св. Николова.



Председателят на БАН акад. Стефан Воденичаров при откриването на изложбата, 25. 11. 2016 г.



Проф. д-р Светлина Николова показва някой от най-представителните български ръкописи на участници в конференцията, 25. 11. 2016 г.



Откриване на изложбата, 25. 11. 2016 г.



гл. ас. д-р Десислава Найденова открива изложбата в Централното фоайе на БАН, 25. 11. 2016 г.

3. МЕЖДУНАРОДНО НАУЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО НА ЗВЕНТО

1. През 2016 г. в КМНЦ продължи разработването на 5 международни научни проекта:

- Scriptura&Cultura: ръкописните колекции като общо европейско културно наследство (с Библиотеката на Румънската академия на науките);
- Свети Седмочисленици във фолклорната традиция, иконографията и културната памет (съвместно с Университета в Лодз, Полша);
- Библейският текст в южнославянските литератури от Средновековието до новото време (Функции, рецепция, интерпретации)" (с Институт за литература-БАН и Институт за славистика на ПАН, Варшава;
- Early Jewish and Christian Religious Discourses and Their Reflection in Slavic Sources: patterns, texts and dissemination / Ранни еврейски и християнски религиозни слова и тяхното отражение в славянски източници: образци, текстове и разпространение (с Еврейския университет в Йерусалим);
- Словоуказатели към славянския превод на Книгата на пророк Исаия (със Славистичния институт на Чешката академия на науките).

2. Резултат от един от международните научни проекти на КМНЦ, разработвани съвместно с Еврейския университет в Йерусалим е реализацията на сборника „The Bible in Slavic Tradition“, редактори: Александър Кулик (The Hebrew University of Jerusalem), Катрин Мери Макробърт (University of Oxford), Светлина Николова (Cyrillo-Methodian Research Centre), Моше Таубе (The Hebrew University of Jerusalem), Синтия Вакарелийска (University of Oregon), BRILL, 2016 (<http://www.brill.com/products/book/bible-slavic-tradition>). Сборникът е резултат от проведената през септември 2009 г. в гр. Варна международна научна конференция, организирана в рамките на проект, разработван от екип на Кирило-Методиевския научен център при БАН и на Еврейския университет в Йерусалим по спогодбата между БАН и Израелската академия на науките и хуманистаристиката. Томът съдържа 24 статии на учени от Австрия, Белгия, България, Великобритания, Израел, Италия и САЩ. Статиите осветляват редица неизследвани и слабо проучени аспекти на славянските библейски преводи през епохата на Средновековието както в каноничните книги на Стария и Новия завет, така и в т. нар. апокрифи и псевдоепиграфи.

Сборникът бе представен от сътрудници на КМНЦ: 1. С подкрепата на Съюза на българските журналисти на 11 май 2016 г. в залата-книжарница на София прес на ул. „Славянска“ № 29; 2. На конференцията, съпътстваща заседанието на Славянската

библейска комисия, проведена на 19-21. 05. 2016 г. в гр. Лодз, Полша; 3. В Института по славистика на Словашката академия на науките в Братислава през октомври 2016 г.

3. През 2016 г. беше подготвен, подаден и приет проектът „From the Holy Land to the Holy Church: Apostolic Missions and Pilgrimage and the Formation of Christianity during the Late Antiquity and Middle Ages”, съвместно с Еврейския университет в Йерусалим, в рамките на двустранното споразумение между БАН и Израелската академия на науките и изкуствата. Работата по него ще бъде една от задачите на КМНЦ през следващите 3 години.

4. На 10.06.2016 г. между КМНЦ-БАН и Института по славистика на Чешката академия на науките беше подписан договор за съвместно сътрудничество и приятелство.

5. Петима учени от КМНЦ участват във външни проекти, финансирани от различни институции и университети, а трима сътрудници са спечелили допълнителни грантове също от национални институции и международни стипендии и спонсорства.

6. КМНЦ участва активно в европейската програма за образование, обучение, младеж и спорт „Еразъм+“. По тази програма КМНЦ е в договорни отношения с 11 институции: Лисабонския университет (Universidade de Lisboa (P Lisboa 02); Университетът в Неапол (Università degli Studi di Napoli “L’ Orientale” (I Napoli 02); Университета в Удине (The University of Udine (I Udine 01); Университета в Бари (Università degli studi di Bari (I Bari 01); Лодзкия университет (University of Lodz (PL LODZ 01); Център „Церанеум” към Лодзкия университет (University of Lodz (PL LODZ 01), Waldemar Cerana Research Centre for the History and Culture of the Mediterranean Area and South-East Europe CERANEUM; Университета „Константин Философ в Нитра, Словакия (Constantine the Philosopher University in Nitra (SK NITRA 01) (Humanities – Philology); Ягелонския университет в Краков (Pl Krakow 01 Jagiellonian University); Университета в Познан (Pl Poznan 01- Adam Mickiewicz University in Poznan. Faculty of Polish and Classical Philology Institute of Slavic Philology; Атински университет (G ATHINE01) University of Athens, Faculty of Slavic Studies; Славянски семинар, Университет „Албрехт Людвиг“ във Фрайбург (Slavisches Seminar, Albrecht-Ludwigs-Universitaet Freiburg (D FREIBUR01).

През учебната 2015/2016 г. по „Еразъм+“ в КМНЦ се обучаваха трима чуждестранни специализанти: **Сергей Новицки** от Лодзкия университет, Полша (01.10.2015 г. – 30.06.2016 г.); **Ян Моравицки** от Лодзкия университет, Полша

(01.07.2016 г. – 01.10.2016 г.) и **Дария Ховицка** от Познанския университет, Полша (01.10.2016 г. – 31.12.2016 г.).

По същата програма Инна Димитрова, докторант от КМНЦ, бе за 4 месеца на специализация в гр. Нитра, Словакия.

7. Във връзка с Програма „Еразъм+” по повод международно сътрудничество и сключване на нови сътрудничества през 2016 г. в КМНЦ гостуваха 8 чуждестранни учени - един от Австрия, един от Германия, един от Италия и четирима от Полша, за общо 334 дни.

КМНЦ полага усилия да бъде координатор на кирило-методиевските изследвания в световен мащаб, както му беше препоръчано от международните оценители. Поетите научни и организационни ангажименти във връзка с разработваните международни проекти се изпълняват коректно. Във връзка със задачите си и като АСЗ, КМНЦ започна и ще продължи подготовката от серия постерни изложби по повод на юбилейни годишнини, за да бъдат представяни в страната и чужбина.

4. УЧАСТИЕ НА ЗВЕНТО В ПОДГОТОВКАТА НА СПЕЦИАЛИСТИ - форми на обучение и подготовка; сътрудничество с учебни заведения; външни заявители, включително от чужбина; анализ на състоянието, перспективи и препоръки

Сътрудниците на КМНЦ са желани преподаватели в най-престижните университети в страната и чужбина. Те са ангажирани с редица фундаментални дисциплини, както и със специализирани теми в областта на кирилometодиевистиката и нейните връзки с палеославистиката, византологията, латинистиката. Центърът има акредитация за обучение на докторанти в три научни специалности: теория и история на литературата (05.04.01); българска литература (05.04.02); български език (05.04.17).

През 2016 г. КМНЦ отново участва в подготовката на специалисти чрез различни по тип дейности:

1. *Подготвяне на университетски курсове в бакалавърска и магистърска степен на обучение.* През 2016 г. трима учени от Центъра са водили специализирани курсове пред студенти от бакалавърските и магистърските програми в СУ „Св. Кл. Охридски” (общо 140 уч. ч.), един – пред докторанти в Националната художествена галерия (общо 90 уч. ч.), един учен е водил упражнения в Югозападния университет „Неофит Рилски“ (общо 450 уч. ч.) и един във Филиала „Любен Каравелов – гр. Кърджали, на Пловдивския университет (общо 75 уч. ч.).

2. *По програма „Еразъм+“ във връзка с програмата за преподавателска мобилност:* През 2016 г. 6 учени от КМНЦ имаха общо 50 лекторски часа пред бакалаври, магистри и специализанти в 6 европейски университета на 4 страни – във Фрайбург (Германия), Наполи и Удине (Италия), Краков и Лодз (Полша), Лисабон (Португалия).

3. *Подготовка на специализанти:* По програмата за мобилност на „Еразъм+“ 4 сътрудници от КМНЦ са провели общ 150 уч. ч. със специализанти в България. Допълнително в подготовката на 1 специализант и 1 постдокторант е участвал един учен от Центъра.

4. *Подготовка на докторанти и дипломанти:* През 2016 г. трима учени от КМНЦ са ръководили 4 докторанти: 1 в КМНЦ-БАН, 1 в СУ „Св. Кл. Охридски“ и 2 в ПУ „Паисий Хилендарски“. Един учен е бил ръководител и на един дипломант в ПУ „Паисий Хилендарски“.

5. *Участие в изпитни комисии и научни журита:* През 2016 г. двама учени от КМНЦ са участвали в изпитни комисии, съответно за докторант и като част от научно жури за назначаване на асистент (в СУ „Св. Кл. Охридски“).

През годината доц. д-р Димо Чешмеджиев успешно защити научна степен „доктор на науките“, а двама гл. ас. – гл. ас. д-р Камен Станев и гл. ас. д-р Ива Трифонова успешно преминаха процедури за академичната длъжност „доцент“.

5. ИНОВАЦИОННА ДЕЙНОСТ НА ЗВЕНОТО И АНАЛИЗ НА НЕЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ

5.1. *Осъществяване на съвместна иновационна дейност с външни организации и партньори, вкл. поръчана и договорирана с фирми от страната и чужбина*

През 2016 г. Кирило-Методиевският научен център няма такава дейност.

5.2. *Извършен трансфер на технологии и/или подготовка за трансфер на технологии по договор с фирми; данни за полученото срещу това заплащане; данни за реализираните икономически резултати във фирмите (работни места, печалба, производителност, дял на новите продукти в общия обем на продажбите и т.н.)*

Кирило-Методиевският научен център няма такава дейност.

6. СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ НА ЗВЕНОТО

Кирило-Методиевският научен център няма стопанска дейност.

7. КРАТЪК АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ НА ЗВЕНОТО ЗА 2015 г.

1. Основната дейност на КМНЦ-БАН е научна. Щатният състав е 27 броя. Разходите извършени през 2016 г. възлизат на 346 142 лева и са разпределени както следва:

- 226 807 лв. са изразходвани за изплащане на възнаграждения на работници и служители назначени по трудови правоотношения, което представлява 65.5% от общо разходваните средства през годината;

- 26 064 лв. са изразходвани за изплащане на възнаграждения на персонал, нает по извънтрудови правоотношения, СБКО и болнични за сметка на работодателя и обезщетение при пенсиониране, което представлява 7.53 % от общо разходваните средства през годината;

- 42 594 лв. са изразходвани за задължителни осигурителни вноски за сметка на работодателя, което представлява 12.31% от общо разходваните средства през годината;

- 38 468 лв. са изразходвани за изплащане на разходи с характер на издръжка, като: материали; вода, горива и енергия; разходи за външни услуги; разходи за командировки в страната и разходи за командировки в чужбина, което представлява 11.11% от общо разходваните средства през годината;

- 11 250 лв. са изразходвани за изплащане на стипендии на докторанти, което представлява 3.25 % от общо разходваните средства през годината;

- 959 лв. са изразходени за придобиване на компютри и хардуер и стопански инвентар, което представлява 0.28% от общо изразходваните средства през годината.

2. Общо собствените приходи за 2016 г. възлизат на 14 992 лв. или приблизително 4.29% спрямо утвърдения бюджет. Основните параграфи, по които са изразходвани средствата от тези източници, са за външни услуги и материали с цел обезпечаване разходите за отпечатване на книжните тела.

3. В началото на годината КМНЦ е имал налични собствени средства (преходен остатък) от 2015 г., възлизащ на 15 322 лв. от собствени приходи. Към 31 декември 2016 г. переходният остатък в Единната сметка е 8 363 лева.

4. През 2016 г. са постъпили допълнителни суми по следните направления:

- Национален фонд „Научни изследвания“, Договор „Научна периодика“ за финансиране на четири броя от сп. „Palaeobulgarica“ – 6500 лв.

- Програма Мобилност на Министерството на културата - 1468 лв.

5. През 2016 г. в Центъра са постъпили целеви средства от чужбина за обучение на постдокторант от Университета Ка‘Фоскари- Венеция – общо 5 841 лв.

8. ИЗДАТЕЛСКА И ИНФОРМАЦИОННА ДЕЙНОСТ НА ЗВЕНОТО

1. През 2016 г. бяха редактирани, отпечатани и разпространени сред абонатите кн. 4/2015, кн. 1/2016, кн. 2/2016, кн. 3/2016 г. и кн. 4/2016 на сп. „Palaeobulgarica“. Общият обем на издадените книжки е 632 печатни страници. В тези 5 броя на списанието са публикувани общо 39 материала, от които 22 статии от 26 автори и 17 рецензии и информации за конференции от 16 автори. От общо 40 автори 13 са от чужбина: Австрия, Гърция, Дания, Италия, Полша, Русия, САЩ и Швеция. Четири от публикациите са на английски език, а осем – на руски език.

2. През 2016 г. беше редактирана и отпечатана библиографията за Климент Охридски – Ганчева, Н. „Климент Охридски. Библиография, 1980–2015“, 171 с.

3. През 2016 г. бе осъществено изданието на кн. 25 от поредицата „Кирило-Методиевски студии“, обединяваща докладите от конференциите „100 години кирилометодиевистика в България“ - 25 доклада, и „Идентифициране на еврейски и християнски модели в литературата“ – 11 доклада. Книгата съдържа общо 36 статии на английски, български и руски език.

4. През 2016 г. продължава работата по актуализирането и разработването на сайта на КМНЦ. Актуализира се информацията за издателската дейност, като постепенно и непрекъснато тя се обновява – обявява се съдържание на всеки нов излязъл брой, допълва се редовно общото съдържание на поредиците, сканирани са и са качени резюметата към статиите от основаването на списанието досега, с оглед включването в системата на CEEOL се подготвя pdf формат на всяка статия (Цонка Йончева и Илияна Ангелова са обработили книжките на Palaeobulgarica от 2016 назад до 1993 г.). Тук

трябва да се отбележи, че вече има проявен значителен интерес към качените издания, който ще донесе приходи за Центъра според уговорените с CEEOL условия.

5. Цонка Йончева извърши странирането на книгата на Евгени Зашев „Патеричният дял в Лаврентиевия сборник – история и особености на текста“, издание на КМНЦ (2. доп. изд.), **471 с.**

6. Илияна Ангелова освен работата по библиотеката на КМНЦ (описване и съхраняване на книги, отпечатьци, ксерокопия на чуждестранни публикации и микрофилмови сбирки, работа с читатели, сканиране, почистване и обработка на статии и цели издания за нуждите на колеги от центъра и обмен с други колеги) довърши подготовката на електронна библиотека на КМНЦ (от буква П на кирилица, на латиница буква Р до края на азбуката), която ще бъде качена на сайта и ще дава ценна информация за документите, съхранявани в КМНЦ. Също подготовка на кн. 1 кн. 9 от „Кирило-Методиевски студии“ за включването в системата на CEEOL (качени през март и април 2016) и 39 броя на Palaeobulgarica (**4795 с.**).

7. Анита Борисова освен целогодишната работа по предпечатната подготовка на изданията на КМНЦ редовно беше ангажирана с изработката на рекламно-информационни материали на КМНЦ (дизайн, предпечат, обработка на снимки и подготовка на файловете за печат).

8. Важен елемент от работата в направление е реализацията и разпространението на научната продукция на КМНЦ. Приходите от абонаменти и продажби на изданията на КМНЦ за 2016 г. възлизат **12 655 лв.** Проектът на сп. Palaeobulgarica спечели конкурса „Българска научна периодика 2016 г.“ на Фонд научни изследвания, като беше одобрено исканото финансиране в размер на **6 300 лв.**

9. ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАУЧНИЯ СЪВЕТ НА ЗВЕНТО

С протокол № 74066/12.03.2012 г., одобрени от УС на БАН са два научни ad hoc съвета за КМНЦ със следния състав:

2.1. ФИЛОЛОГИЯ

1. доц. д-р Славия Бърлиева – КМНЦ
2. доц. д-р Татяна Мострова – КМНЦ
3. доц. д-р Веселка Желязкова – КМНЦ
4. проф. д-р Светлина Николова – КМНЦ
5. доц. д-р Бойка Мирчева – КМНЦ
6. доц. д-р Татяна Илиева – КМНЦ

7. доц. дн Ана Стойкова – Институт за литература
8. проф. дфн Георги Попов – КМНЦ
9. проф. д-р Климентина Иванова – КМНЦ
10. доц. д-р Ивона Карачорова – ИБЕ
11. проф. дфн Татяна Славова – СУ „Св. Климент Охридски“
12. доц. д-р Лиляна Грашева – Институт за литература
13. проф. д-р Ангелина Минчева – СУ „Св. Климент Охридски“
14. проф. дфн Анна-Мария Тотоманова – СУ „Св. Климент Охридски“

2.2. ИСТОРИЯ И АРХЕОЛОГИЯ

1. доц. дн Димо Чешмеджиев – КМНЦ
2. доц. д-р Славия Бърлиева – КМНЦ
3. проф. д-р Илия Илиев – Институт за исторически изследвания
4. проф. дин Аница Данчева – Институт за исторически изследвания
5. проф. д-р Миляна Каймакамова – СУ „Св. Климент Охридски“
6. доц. д-р Ангел Николов – СУ „Св. Климент Охридски“
7. доц. д-р Георги Николов – СУ „Св. Климент Охридски“
8. чл.-кор. Аксиния Джурова – ЦСВП, СУ „Св. Климент Охридски“
9. проф. дин Петър Ангелов – СУ „Св. Климент Охридски“
10. проф. дин Казимир Попконстантинов – ВТУ „Св. Кирил и Методий“
11. проф. дизк Иванка Гергова – Институт за изследване на изкуствата
12. проф. дизк Светлана Куюмджиева – Институт за изследване на изкуствата
13. доц. д-р Вася Велинова – ЦСВП, СУ „Св. Климент Охридски“
14. проф. Василка Тъпкова-Заимова – КМНЦ
15. доц. д-р Маргарита Ваклинова – Национален археологически институт с музей

10. КОПИЕ ОТ ПРАВИЛНИКА ЗА РАБОТА В ЗВЕНОТО - *посочете линк към сайта на звеното, където е качен правилникът.*

<http://www.kmnc.bg/files/PDF/Pravilnik.pdf>

11. СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ В ОТЧЕТА И ПРИЛОЖЕНИЯТА КЪМ НЕГО СЪКРАЩЕНИЯ

КМНЦ – Кирило-Методиевски научен център

КМНЦ-БАН – Кирило-Методиевски научен център към Българската академия на науките

Стратегия - Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2020

Център – Кирило-Методиевски научен център към Българската академия на науките

ОП – Оперативна програма

ОП НОИР - Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ за периода 2014-2020 г.”